

Arbejdsgruppe:
apotekerne skal
aflaste i sund-
hedsvæsenet

SIDE 10

Stort udbytte af
samtaleforløb

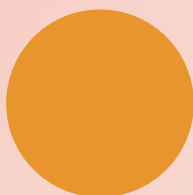
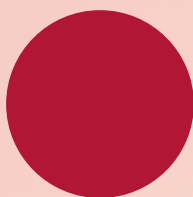
SIDE 16

RYGESTOP
Henvisering til
Stoplinien øger
succesraten

SIDE 24

Nye opgaver til apoteker verden over

≡
12

Vi har tjekket din pension for dig

På Mit PFA har vi gjort dine personlige anbefalinger klar til dig. De er markeret med rød, gul og grøn, så de er lette at prioritere og handle på.

Find dine anbefalinger på mitpfa.dk

PFA

Mere til dig

INDHOLD

4 Leder

Vejen banes for styrket rolle til apotekerne

5 Medieklip

6 Nyheder

10

Arbejdsgruppe anbefaler:

Flere opgaver til apotekerne

12

Nye opgaver til apoteker verden over

16

LEDELSE

Samtaleforløb hjælp
Rinette Rohde til udvikling

22

Folkemødet
styrker samarbejdet

24

Apotekers henvisning til
Stoplinien hjælper til rygestop

28

Læserbrev:

Sygehusmedicin for
millioner går til spilde

33

Ansættelse før studiestart
er en god investering

34

Ny viden

35

RUNDT OM

Levothyroxin

36

Nye apotekere

Mød Baris Atalay og
Thomas Kenneth Nielsen-Isaksen

38

APOTEKERLAND

12

INTERNATIONALT.

Apotekerne løfter stadig
flere sundhedsfaglige
opgaver verden over

Apotekerne er allerede i dag en integreret del af det samlede sundhedsvæsen, men de kan med fordel spille en endnu større rolle

Indenrigs- og sundhedsminister
Sophie Løhde

Læs mere side 10

16

LEDELSE.

Samtaleforløb
har givet apoteker
Rinette Rohde ro på.

Vejen er nu banet for en styrket rolle

APOTEKERNES ØKONOMIMODEL

skal ændres, så der igen bliver større incitament for apotekerne til at fokusere på det, vi er sat i verden for: at udlevere og rådgive om lægemidler. Og så skal indenrigs- og sundhedsministeren løbende og fleksibelt kunne fastsætte nye sundhedsydelser, som apotekerne kan varetage, og derved aflaste andre dele af sundhedsvæsenet.

Det er blandt elementerne i det forslag om ændring af apotekerloven, som netop nu er i høring.

Hvis lovændringerne vedtages, betyder det derudover, at farmakonomer på apotek vil kunne gennemføre medicinsamtaler, der bliver klarere rammer for vaccination på apotek, og vi vil få mulighed for at udlevere vederlagsfri sygehusmedicin på vegne af regionerne – for blot at nævne nogle af ændringerne. Vi har længe gjort opmærksom på, at der er behov for ændringer, og vi kan kun bifalde, at myndigheder og andre aktører nu for alvor er ved at få øjnene op for apotekernes potentiale i at aflaste og bidrage i det nære sundhedsvæsen.

Apotekerloven ændres ikke hver dag. Sidste store ændring var i 2015, hvor apotekere fik mere fleksible muligheder for at åbne filialer. Det har betydet næsten 70 procent flere apoteksenheder på otte år. Nu er tiden kommet til at nyttiggøre den øgede tilgængelighed ved at udvide apotekernes rolle i at hjæl-

Jeg er stolt over, at vi på apoteksområdet nu ser ud til at kunne tage konkrete skridt til at løse nogle af de mange udfordringer, der ligger og venter i sundhedsvæsenet fremover.

Jesper Gulev Larsen,
formand for
Danmarks Apotekerforening

pe borgerne lokalt.

Sammen med de 18 anbefalinger til nye opgaver til apotekerne, som en arbejdsgruppe under Indenrigs- og Sundhedsministeriet for nyligt præsenterede, baner den planlagte lovændring vejen for, at apotekerne kan bidrage på nye måder. Nu venter arbejdet med, i den kommende tid, at omsætte anbefalinger til konkrete handlinger – ikke mindst, når der om lidt skal forhandles en ny bruttoavanceaftale.

I den proces kan vi med fordel løfte blikket og kigge til andre lande i Europa og resten af verden, hvor apotekets rolle mange steder er inde i en rivende udvikling. Blandt de seneste eksempler er England, hvor en nyligt lanceret plan tildeler apoteket en helt central rolle i aflastningen af de praktiserende læger. Her er pres-

set på almen praksis nu så stort, at man har måttet kaste 'plejer' overbord og tænke radikalt nyt om organiseringen af sundhedssektoren.

Det kræver mod og grundigt forarbejde at gøre noget andet, end man plejer. Det er de mange kommissioner og ekspertgrupper på sundhedsområdet et udtryk for. Jeg er stolt over, at vi på apoteksområdet nu ser ud til at kunne tage konkrete skridt til at løse nogle af de mange udfordringer, der ligger og venter i sundhedsvæsenet fremover. ●

Der er Ozempic nok til alle, hvis man henter en pen ad gangen, lød budskabet fra apoteker **Tue Askaa**, København, i TV AVISEN, DR, den 10. august 2023

**Kom nu i gang!
Vi er nødt til hurtigst muligt at få ryddet alle barrierer i form af unødigt stramme regler og et lavt vidensniveau af vejen og få hjælp fra sundhedsteknologien til at dosere medicin**

Læger vil have regeringen til at tage ansvar for medicinmangel

Ifølge sundhedsministeren er der løsninger på vej med blandt andet opbygning af et større medicinlager.

DR den 27. juli 2023

Debatindlæg af **Jesper Gulev Larsen**, formand for Apotekerforeningen, og **Sisse Marie Welling**, sundheds- og omsorgsborgmester i Københavns Kommune (SF), bragt som 'Dagens brev' i Berlingske den 5. juli 2023.

Læger slår alarm over udsolgt medicin

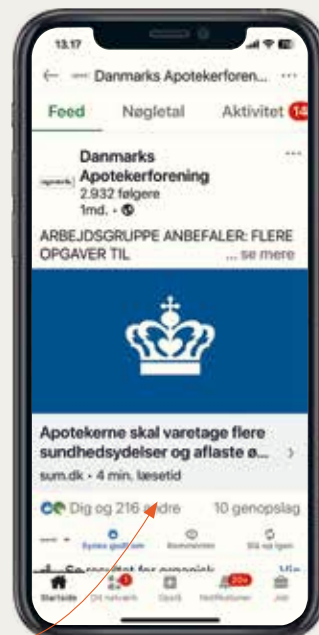
Manglen på medicin betyder, at mange danskere må finde alternative præparater eller helt undvære medicin, hvis ikke der findes et alternativ. Det vækker kritik hos både Lægeforeningen og Dansk Selskab for Almen Medicin.

TV2 NEWS den 6. juli 2023

217

har givet opslaget om anbefalinger fra til nye opgaver til apotekerne et like

BÅDE OG. Fremover kan man læse Farmaci på både print og online.

Farmaci er gået digital

Apotekerforeningens medlemsblad har fået sin egen hjemmeside.

DET BLAD, du lige nu har mellem hænderne, udkommer nu også i en digital udgave. Med den nye hjemmeside Farmaci.dk går Apotekerforeningens medlemsblad fra alene at være et printmagasin til at være et medie, der både udkommer på print og digitalt.

Formålet er at komme endnu bredere ud med de mange gode historier fra landets apoteker, fortæller kommunikationsdirektør i Apotekerforeningen Lene Lund Hansen.

"Med det nye site kan artiklerne i bladet nå ud til en bredere målgruppe både i og uden for apotekssektoren. Blandt andet bliver det nu nemmere at dele artiklerne på

sociale medier," siger Lene Lund Hansen.

Mulighed for aktualitet

Det nye site giver desuden mulighed for at være aktuel, når der er behov for det.

"Vi kan fremover udkomme med det samme, når der er aktuelle begivenheder som fx generalforsamlingen, Apotekerkonferencen eller Folkemødet," siger Lene Lund-Hansen.

Ud over i særlige situationer vil artiklerne fra det trykte blad som udgangspunkt blive lagt op, når det trykte blad udkommer.

På det nye site kan man i øvrigt nemt søge artikler fra tidligere numre frem, så de kan bringes i spil og deles, når det er relevant. ●

Restordre øger interessen for apotekets app

Den seneste tids udfordringer med restordre har fået antallet af downloads af apotekets app til at slå alle rekorder. Det er muligheden for at se, hvilke apoteker i nærheden, der har ens medicin på lager, der har fået ekstra mange danskere til at hente appen ned på deres telefon på det seneste.

Særligt når appen har været omtalt i et af de store medier, har det kunnet ses i antallet af downloads. Den 6. juli blev appen nævnt i TV 2 Nyhederne i forbindelse med et indslag om medicin i restordre. Det fik **2.242** danskere til at gå ind og hente apotekets app, hvilket er mere end tre gange så mange som på en gennemsnitlig dag.

Apotekets app er hentet mere end **350.000** gange siden lanceringen for lidt over to år siden.

Rekordmange klar til start på farmakonomuddannelsen

335 KOMMENDE farmakonomstuderende er klar til start på farmakonomuddannelsen til september. Det er umiddelbart 45 mere end sidste år og knap 100 mere end for fem år siden. Og det er, ifølge formand for Apotekerforeningen Jesper Gulev Larsen, yderst positivt, at det er lykkedes at etablere og besætte så mange pladser på uddannelsen.

"Behovet for farmakonomer på landets apoteker overstiger

allerede i dag udbuddet, og med udsigten til, at vi i de kommende år skal løse nye opgaver i sundhedsvæsenet, bliver behovet for dygtige medicinfaglige medarbejdere på apotekerne kun større," siger Jesper Gulev Larsen.

Der arbejdes i øvrigt på at ændre farmakonomuddannelsen, så den bliver en professionsbachelor og dermed en integreret del af det øvrige uddannelsessystem.

EU barsler med tiltag mod medicinmangel

Det er ikke kun i Danmark, at borgerne indimellem må forlade apoteket tomhændede med beskeden om, at deres medicin er i restordre. Problemet er internationalt, og EU-Kommissionen barsler nu med et lovforslag om en større revidering af den europæiske lægemiddellovgivning. Forslaget introducerer en hel række værktøjer, der skal forebygge og takle medicinmangel.

Det er særligt lægemiddelindustrien, der kan se frem til at blive mødt med nye krav om bedre kontrol over deres forsyningskæde samt om tidligere underretning om forventede forsyningsafbrydelser, ophør af markedsføring og tilbagetrækning af lægemidler.

Direktivforslaget er i høring, og derefter ligger en længere forhandlingsproces i EU.

PROJEKT SIKKER MEDICINERING:

Apoteker skal undervise i 9 kommuner

For at nedbringe antallet af medicinfejl på botilbud og midlertidige pladser sætter Dansk Selskab for Patientsikkerhed (PSI) gang i projektet 'Sikker Medicinering'. Projektet, der er finansieret af Helsefonden, indebærer, at apoteker i ni kommuner skal undervise personalet på botilbud og midlertidige pladser i medicinhåndtering. De ti kommuner, der er udvalgt til at medvirke, er netop offentliggjort.

Kommunerne er:

Silkeborg Kommune
Horsens Kommune
Middelfart Kommune
Assens Kommune
Allerød Kommune
Region Sjælland
Hvidovre Kommune
Slagelse Kommune
Ringkøbing-Skjern Kommune

Stofskiftesygdomme i fokus

Det handler om stofskiftesygdomme - og om, hvordan apoteket kan hjælpe borgere i medicinsk behandling for enten højt eller lavt stofskifte - i den kommende sundhedsfaglige kampagne, der er udviklet i samarbejde med Stofskifteforeningen.

AF: CAROLINE AMALIE BRUN

Op mod hver 10. dansker vil få en stofskiftesygdom på et tidspunkt i livet - flere kvinder end mænd. Faktisk udvikler op mod hver sjette kvinde en behandlingskrævende stofskiftesygdom.

Både for højt og for lavt stofskifte udvikles som regel over lang tid. Symptomerne veksler fra person til person og er ofte forholdsvis generelle - det kan fx være symptomer som træthed og koncentrationsbesvær. Derfor kan der gå lang tid, før en stofskiftesygdom bliver

opdaget og behandlingen opstartet.

Ved at sætte fokus på stofskiftesygdomme og de symptomer, sygdommen kan medføre, kan apoteket hjælpe til, at flere bliver opmærksom på sygdommen. På den måde er apoteket med til at sikre, at flere får søgt læge, bliver udredt og kommer i behandling hurtigere end ellers.

En vigtig snak om medicin

Medicinsk behandling er ofte nødvendig for at få stofskiftet i balance - enten livslangt eller i en længere periode. Effekten af medicinen kan ikke altid mærkes med det samme, og det kan tage tid at finde den rette balance i behandlingen, hvilket kan opleves frustrerende. Apoteket kan hjælpe gennem medicinssamtaler, så den enkelte får det bedste ud af sin medicin.

Apoteket er det sted, hvor man henter sin medicin, og derfor er det ifølge Birthe Søndergaard et oplagt sted at have fokus på stofskiftesygdomme:

"Med kampagnen bidrager apoteket bl.a. med viden om de symptomer, der kan være tegn på et stofskifte i ubalance. Det er både relevant for dem, der måske har en stofskiftesygdom, men også for pårørende, der står på sidelinjen og må

ske kan fornemme at noget er galt. Samtidig fortæller kampagnen også, at apoteket tilbyder borgere, der enten skal til eller allerede bruger medicin for en stofskiftesygdom, gratis samtaler om deres medicin. Formålet er at sikre, at den enkelte får det bedste ud af sin medicin", siger Birthe Søndergaard, sundhedsfaglig direktør, Danmarks Apotekerforening.

Et samarbejde med Stofskifteforeningen

Kampagnen er udviklet i samarbejde med Stofskifteforeningen, som hver dag arbejder for, at patienter med en stofskiftesygdom skal kunne leve et godt liv. Her ser man positivt på, at der på apoteket bliver sat fokus på emnet:

"Vi kalder ofte stofskiftesygdomme for 'den skjulte folkesygdom'. Symptomerne kan være så diffuse, at det kan tage årevis at få stillet diagnosen - og for de fleste er det kronisk. I det lys er der alt for lidt opmærksomhed på stofskiftesygdomme. Mange af disse mennesker vil opleve symptomer, som nedsætter deres livskvalitet mærkbart, og for de pårørende kan det også være en kæmpe belastning. Derfor er vi meget glade for at støtte op om apotekernes kampagne" fortæller Julie Lund, formand for Stofskifteforeningen.

Kampagnen består blandt andet af materialer til kunderummet, morgenmødemateriale til internt brug på apoteket og en podcastserie med personlige beretninger fra personer, der lever med en stofskiftesygdom. På medlemsnettet kan du læse mere om kampagnen og finde materialer, som I på apoteket kan benytte jer af for at sætte fokus på stofskiftesygdomme. ●

Du kan også læse mere på www.apoteket.dk/stofskifte.

I anledning af kampagnen sætter formatet Rundt Om denne gang spot på Levthyroxin. Se side 35.

Om Stofskifteforeningen

Stofskifteforeningen er en forening for patienter med sygdomme i skjoldbruskkirtlen. Foreningen arbejder for, at alle patienter skal leve et godt liv med deres stofskiftesygdom. Det kræver kendskab, viden og rådgivning.

På **Stofskifteforeningen.dk** kan man læse meget mere om foreningens arbejde. Til efteråret lancerer foreningen desuden Mitstofskifte.dk, som har særligt fokus på lavt stofskifte.

Du kan slappe helt af

BD Rowa™ EasyLoad er apotekets utrættelige medhjælper, der arbejder 24 timer i døgnet. Den fuldautomatiske indlagring holder perfekt styr på jeres daglige rutiner og sparer jer for kostbar tid og besvær. Oplev fremtidens effektivitet på dit apotek med rolige, velorganiserede arbejdsgange som aldrig før.

Scan QR-koden
for at se mere.

Thomas Lacentra
Commercial Lead
MMS Rowa DRI
+45 2199 3860
thomas.lacentra@bd.com

bd.com/rowa

Arbejdsgruppe anbefaler: Flere opgaver til apotekerne

Apotekernes faglighed skal udnyttes til at **styrke medicinsikkerheden** og **aflaste andre faggrupper** i sundhedsvæsenet, lyder konklusionen fra en arbejdsgruppe, der giver 18 konkrete anbefalinger til hvordan.

AF: REDAKTIONEN

Apotekerne skal varetage flere opgaver og aflaste andre i sundhedsvæsenet. Det er konklusionen fra den arbejdsgruppe, som politikerne nedsatte som en del af den brede politiske aftale om en sundhedsreform fra maj 2022.

Arbejdsgruppen har inden for seks hovedområder identificeret 18 konkrete anbefalinger til, hvor apotekernes kompetencer kan komme yderligere i spil og bidrage til at aflaste andre dele af sundhedsvæsenet, styrke patientsikkerheden og øge tilgængeligheden.

Indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde siger: "Apotekerne er allerede i dag en integreret del af det samlede sundhedsvæsen, men de kan med fordel spille en endnu større rolle. Derfor er det også interessant, at arbejdsgruppen peger på en række konkrete sundhedsydelser, som apotekerne fremover kan løfte - og derigennem være med til at frigive ressourcer i det øvrige sundhedsvæsen. Det er eksempelvis helt oplagt i højere grad at lade apoteker hjælpe med at pakke og dosere medicin, så sygeplejersker og SOSU-assistenten, som der er mangel på, kan bruge arbejdstiden på andre opgaver samtidig med, at det bliver nemmere for borgerne at tage deres medicin."

Set som en ressource

Apotekerforeningens formand ser frem til det videre arbejde med at realisere anbefalingerne.

"Jeg glæder mig over både anbefalingerne og over, at vi på apotekerne i højere grad bliver set som en ressource i det nære sundhedsvæsen og tænkt ind i løsningerne på de store udfordringer, som sundhedsvæsenet står overfor. Den lavthængende frugt er

dosispakket medicin, som apotekerne har tilbudt i mange år. Det er en sikker og effektiv løsning for både borgerne og den offentlige sektor, som er under ekstra stort pres på grund af personalemangel. De øvrige anbefalinger skal vi hurtigst muligt gøre til virkelighed på apotekerne, så flere kan få hjælp til at bruge deres medicin rigtigt."

Apotekerforeningen har deltaget i arbejdsgruppen under Indenrigs- og sundhedsministeriet sammen med Danske Regioner og Kommunernes Landsforening. Lægeforeningen, PLO, Pharmadanmark og Farmakonombforeningen har bidraget til anbefalingerne. ●

Apotekerne er allerede i dag en integreret del af det samlede sundhedsvæsen, men de kan med fordel spille en endnu større rolle. Derfor er det også interessant, at arbejdsgruppen peger på en række konkrete sundhedsydelser, som apotekerne fremover kan løfte - og derigennem være med til frigive ressourcer i det øvrige sundhedsvæsen

Sophie Løhde indenrigs- og sundhedsminister

Arbejdsgruppens anbefalinger

Arbejdsgruppens 18 anbefalinger til opgaver, som apotekerne kan være med til at løfte, falder inden for 6 temaer:

1

Dosispakkede lægemidler

Maskinelt dosispakket medicin øger patient-sikkerheden og frigør medarbejderressourcer i kommuner og til dels regioner. Derfor bør det, ifølge arbejdsgruppen, udbredes yderligere. De konkrete anbefalinger går primært på at tilpasse rammerne og fjerne barriererne for, at dosispakket medicin kan udbredes yderligere.

2

Mere vejledning om lægemiddelhåndtering

For at øge trykthed og medicinsikkerhed anbefaler arbejdsgruppen, at apotekernes viden bringes yderligere i spil. Konkret foreslås det, at farmakonomer skal kunne udføre medicinsamtaler, så der frigøres farmaceutressourcer til nye sundhedsydelse. Desuden foreslås en ny sundhedsydelse, hvor apoteket tilbyder telefonisk vejledning til sundheds- og plejepersonale samt til pårørende, der håndterer borgeres medicin.

3

Bedre samarbejde om medicin i sektorovergange

Arbejdsgruppen foreslår, at apotekerne lokalt kan inddrages i arbejdet i sundhedsklyngerne på ad hoc basis, for eksempel i temamøder eller underudvalg. Og så skal der ses nærmere på muligheden for, at apotekerne kan udlevere vederlagsfri medicin til patienter i sygehusbehandling indkøbt gennem Amgros for hospitalerne.

4

Øget substitution

Arbejdsgruppen ser et potentiale for at udvide mulighederne for substitution af lægemidler. Her foreslås blandt andet, at der skal ses på udvidede substitutionsmuligheder ved restordre. Muligheden for substitution af biologiske og biosimilære lægemidler skal også undersøges.

5

Modernisering af recepten

Arbejdsgruppen anbefaler, at der arbejdes videre med en modernisering af recepten med afsæt i Sundhedsdatastyrelsens analyse "Alternativ til recept". Apotekerne vil i givet fald komme til at stå for udlevering i hele ordinationens løbetid – herunder hensigtsmæssig valg af pakning og passende genudlevering. Arbejdsgruppen anbefaler også, at fordele og ulemper ved indførslen af ordination på generisk navn analyseres, så lægerne får muligheden for at anvende generiske navne ved ordination frem for handelsnavnet.

6

Undgå overmedicinering

Arbejdsgruppen ser et potentiale for at nedbringe overmedicinering, øge patientsikkerheden og aflaste lægerne ved at give farmaceuterne på apotekerne mulighed for at foretage medicingennemgang. I første omgang skal der arbejdes videre med en medicingennemgangsydelse, hvor apotekerne efter aftale med lægen foretager medicingennemgang i lægedækningstruede områder.

Læs arbejdsgruppens anbefalinger i sin fulde længde på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside.

Apotekernes rolle **udvides** verden over

Danmark er ikke alene om i stigende grad at inddrage apotekerne i løsningen af sundhedsfaglige opgaver. Verden over er apotekernes rolle i disse år i rivende udvikling – blandt andet i **England** og **Irland**, hvor apotekerne snart kan ordinere medicin mod mindre lidelser.

AF: TRINE GANER

ILLUSTRATION: MAI-BRITT AMSLER

I England sidder tusindvis af mennesker hver dag klar ved telefonen og forsøger at komme igennem til deres læge, når telefonen åbner kl. 8. Rigtig mange af dem ringer forgesves. De praktiserende læger er så overbebyrdede, at mange syge borgere ender med at måtte opgive at få en tid. Fænomenet går under navnet 'the 8am rush', og det er så alvorligt, at den engelske regering for nylig har lanceret en ambitiøs genopretningsplan for det borgernære sundhedsvæsen – en plan, hvor apotekerne spiller en nøglerolle.

Planen betyder, at patienter, der har brug for medicin for blandt andet blærebetændelse, øresmerter og fem andre simple lidelser, fremover kan gå direkte hen på det lokale apotek og få en recept på den medicin, de har behov for. Den indebærer også, at op mod en halv million kvinder ikke længere skal omkring deres praktiserende læge for at få en recept på p-piller. Og så skal apoteket, ifølge planen, hjælpe med at forebyg-

ge hjerteanfald og slagtilfælde ved at måle blodtryk på 2,5 mio. borgere årligt mod de nuværende 900.000.

Med planen følger 645 mio. pund fra National Health Service (NHS) over en toårig periode. Pengene skal bruges til at udvide apotekernes service, og ambitionen er ifølge den britiske premierminister, Rishi Sunak, at apotekerne skal aflaste de praktiserende læger for 15 mio. aftaler i perioden.

"Vi skal have stoppet 'the 8am rush' ved at udvide apotekernes service, så patienter kan få deres medicin hurtigt og nemt," sagde premierministeren, da planen blev lanceret i maj.

Der er i første omgang tale om en engangsbevilning, hvor de engelske apoteker skal bevise, at de er i stand til at gøre en forskel i forhold til de problemer, som NHS står overfor.

Generel tendens

Også i Irland åbner man nu op for, at apotekerne skal aflaste de praktiserende læger ved at udskrive medicin. Den irske regering annoncerede i juli, at borgerne fremover skal kunne gå direkte ind på apoteket og få udskrevet receptpligtig medicin mod en række almindelige, mindre lidelser. Den irske apotekerforening betegner initiativet som en "potentiell revolution af primærsektoren". En ekspertgruppe skal nu se på, hvordan det skal gøres i praksis.

Og udviklingen i Storbritannien er langt fra enestående. Det fortæller sundhedsfaglig chefkonsulent i Apotekerforeningen Helle Jacobsgaard. Hun følger udviklingen i apotekernes rolle i andre lande tæt.

"Det, vi ser i Storbritannien, er en tendens, der også gør sig gældende i mange andre lande i de her år," siger Helle Jacobsgaard.

Målet er ofte at fjerne flaskehalse og øge tilgængeligheden til sundhedsvæsenet, så det bliver nemmere og enklere for borgerne at få hjælp, når de har brug for det. Et eksempel på det er 'pharmacy first'-tankegangen, som vinder frem i flere lande, blandt andet i USA. I en del amerikanske stater har man igennem de sidste år åbnet op for farmaceutordination af visse lægemidler inden for fastlagte protokoller. Og på føderalt

plan indførte man sidste år et såkaldt 'test-to-treat'-program, der skal sikre, at COVID-19-smittede straks efter positiv test kan sættes i gang med behandling på blandt andet apoteket. Med 'pharmacy first' undgår patienten i mange tilfælde at skulle omkring sin praktiserende læge.

"I mange angelsaksiske lande har man efterhånden ordinerende farmaceuter. Og man har gode erfaringer med det," siger Helle Jacobsgaard.

Det gælder i Canada, hvor apoteker i en årrække har kunnet ordinere bestemte lægemidler. Og der er intet, der tyder på, at farmaceuterne på

de canadiske apoteker udskriver mere medicin end lægerne – selv om de også sælger medicinen og dermed kunne siges at have et ekstra incitament.

Tværtimod, viser studier. Det fortæller Flemming Randløv, der er økonomisk chefkonsulent i Apotekerforeningen. Han deltog for nylig i et møde i den internationale apotekerorganisation, World Pharmacy Council, hvor resultaterne af de canadiske studier blev drøftet.

"I Canada har man lavet flere analyser, der viser, at apotekerne ikke har en løsere tilgang til at udskrive recepter end lægerne. Tværtimod er der faktisk en tendens til, at de er mere påholdende," siger Flemming Randløv.

Udviklingen accelereret af COVID-19

Apotekerne verden over har længe haft kursen sat mod det nære sundhedsvæsen, men det var COVID-19-pandemien, der for alvor fik udviklingen til at accelerere.

"I mange lande lukkede de praktiserende læger deres konsultationer, da pandemien ramte, mens apotekerne holdt åbent. Det betød, at en masse opgaver pludselig kun kunne løftes af apotekerne," siger Helle Jacobsgaard.

Undtagelsestilstanden gjorde det muligt at bøje regler, og i mange lande blev der åbnet op for, at apotekerne fik lov til blandt andet at vaccinere, teste og igangsætte simple behandlinger.

"Under pandemien blev udviklingen lige spolet ti år frem på et halvt år. Arbejdsdelingen mellem apoteker og læger blev ændret, og man kunne se, at det var muligt at flytte grænser. Apotekerne viste, at de kunne løfte de opgaver, de fik. Det gjaldt også i Danmark, hvor de jo blev inddraget og spil-

USA

I den amerikanske delstat Iowa kan apoteker nu teste for og behandle influenza, streptokokker og COVID-19.

Skotland

I Skotland indførte NHS i 2021 et 'pharmacy first'-program, der i 2021 omfattede 2,6 mio. konsultationer på apotek vedrørende almindelige tilstande og yderligere 1,5 millioner i de seks måneder frem til juni 2022.

Nye opgaver til apotekerne

Apoteker verden over har de sidste par år fået en række nye, eksternt finansierede sundhedsopgaver. Her nogle nedslag.

KILDER: SECTOR ANALYSIS REPORT 2022 (WPC), PHARMACEUTICAL GROUP OF THE EUROPEAN UNION PGEU, NATIONAL HEALTH SERVICE OG FIP.

England

De engelske apotekers virkeområde udvides, så borgerne fremover kan få **recept på lægemidler** mod udvalgte sygdomme som ørepine, ondt i halsen eller urinvejsinfektioner direkte på apoteket uden at skulle til lægen. Desuden skal ca. 500.000 kvinder årligt kunne forny deres recept på p-piller på apoteket. På sigt får farmaceuterne efter planen selvstændig ordinationsret til p-piller og kvinderne kan til den tid hente p-piller på apoteket uden at skulle omkring lægen. Desuden skal apotekerne hjælpe med at forebygge hjerteanfald og slagtilfælde ved at måle blodtryk. Planen betyder, at apotekerne tilføres 645 mio. pund.

- > lede en vigtig rolle i vaccinationsindsatsen mod COVID-19," siger hun.

Presset sundhedsvæsen

Nu arbejdes der mange steder internationalt på at fastholde momentum og udnytte, at myndigheder og andre har fået øjnene op for apotekernes potentialer. Og selv om COVID-19 har sluppet sit tag, er presset på sundhedsvæsenet ikke lettet. Tværtimod.

"Det er ikke kun i England, at sundhedsvæsenet er under massivt pres. Det er en generel tendens i mange lande, at læger og sygeplejersker har flere opgaver, end de har kapacitet til at løse, mens der er potentiale til, at andre sundhedsfaglige ressourcer i sundhedsvæsenet udnyttes bedre," siger Flemming Randløv.

Det tvinger flere steder myndighederne til at se på organiseringen af sundhedsvæsenet. Og her kigges der ofte i retning af apotekerne. Ikke mindst, fordi problemerne ofte ikke lader sig løse ved blot at ansætte flere medarbejdere hos lægerne og på hospitalerne. Rekrutteringsudfordringer i sundhedsvæsenet er en udfordring internationalt.

"Lige som i Danmark mangler der hænder i sundhedsvæsenet, og det er en løftestang for at give apotekerne nye opgaver og dermed aflaste det øvrige sundhedsvæsen," siger Flemming Randløv. ●

I efteråret stiller Farmaci i en serie skarpt på apotekssektoren og livet som apoteker i forskellige europæiske lande.

Apoteker under pres

Til trods for de mange nye eksternt finansierede sundhedsopgaver oplever apotekerne i en del lande at være økonomisk trængte.

I **England** har den økonomiske krise i kølvandet på Brexit ramt særligt de engelske kædeapoteker hårdt. Og den planlagte økonomiske investering i apotekerne på 645 mio. pund fra NHS falder derfor på et tørt sted.

I **Australien** presses apotekerne lige nu af myndighederne, der midt i en aftaleperiode har valgt at hæve udleveringsperioden fra 30 til 60 dage for mange lægemidler. Da apotekerne honoreres pr. udlevering har det medført en nedgang i deres indtægt på omkring 30 %.

I **Tyskland** er apotekernes aflønning for udlevering af lægemidler ikke reguleret i ti år, og den er nu ifølge den tyske apotekerforening lavere end omkostningerne ved at ekspedere et lægemiddel. Apotekernes drift er truet, og den 15. juni nedlagde 85 % af landets ca. 18.000 apoteker arbejdet og gik på gaden i protest mod uændret aflønning i 10 år trods stigende omkostninger.

Danmark

I Danmark har en arbejdsgruppe ned-sat i august 2022, som udløber af en politisk aftale om en sundhedsreform, netop offentliggjort **18 anbefalinger** til, hvordan apoteket med fordel kan løfte en række nye opgaver i sund-hedsvæsenet. Læs side 10.

Tyskland

I Tyskland indførte man sidste år **fem nye sundhedsydelser** på apotek finansieret af en afgift på lægemidler. Apotekerne udfører dermed blandt andet medicingennemgang for polyfarmacipatienter, en inhalations-ydelse og blodtryksmåling.

Belgien

Der er netop indført sundhedsydelser finansieret af den nationale sygefor-sikring, som alle belgiere betaler til: En ydelse, der skal hjælpe til **udtrapning af sovemedicin** og medicingennem-gang til polyfarmacipatienter.

Spanien

I Spanien udleverer apoteker i fire regioner **hospitalsmedicin**. Ordni-ngen blev indført i seks regioner under pandemien og er nu blevet gjort permanent i de fire.

Australien

I den australske delstat Queensland kan farmaceuter nu **ordinere og ud-levere antibiotika** til ukomplicerede urinvejsinfektioner. Flere andre delsta-ter har annonceret, at de vil følge trop med lignende ordninger.

New Zealand

I New Zealand har apoteker admini-streret størstedelen af COVID-19-vaccinationerne i 2022 og er blevet **det foretrukne vaccinationssted**.

● Apoteker vaccinerer uden lægelig delegation

I mange lande vaccinerer apotekerne – også uden delegation fra en læge. Det gælder blandt andet: **Belgien, Frankrig, Græken-land, Irland, Italien, Malta, Norge, Polen, Portugal, Schweiz, Storbritannien** og **Tyskland**.

LEDELSE

**”Mit personale kan
godt mærke, at jeg
har fået mere ro på”**

Rinette Rohde,
apoteker på Vejgaard Apotek

Jobbet som apoteker kommer med en form for **ensomhed**. Derfor er Apotekerforeningens tilbud om et **samtaleforløb** med en erhvervspsykolog en unik mulighed for at få individuel sparring. For Rinette Rohde har det blandt andet ført til omstruktureringer i ledelsesgruppen, mere uddelegering og en erkendelse af, at der er mange ting, der fungerer rigtig godt på hendes apotek

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP
FOTO: CATHRINE ERTMANN

Selvom man er omgivet af dygtige medarbejdere, og kunderne står i kø ved skranken, så er det på mange måder et ensomt job at være apoteker. Man står alene med det overordnede ansvar for økonomi, drift og personale. Når man har overskredet budgettet, er det ikke apotekspersonalet, men apotekeren, som ligger søvnløs om natten, og der er ikke nødvendigvis nogen, som giver én et skulderklap, når noget går godt.

Oplevelsen af, at man står alene med mange ting, er noget, som apoteker Rinette Rohde kan nikke genkendende til. Det var en af grundene til, at hun takkede ja til tilbuddet om at få professionel sparring gennem samtalepakken, som Apotekerforeningen står bag i samarbejde med CRECEA, og som har til formål at styrke trivslen på landets apoteker.

"Efter trivselsundersøgelsen i 2022 (VIVE's undersøgelse af farmakonomernes arbejdsmiljø, red.), blev det tydeligt, at der skal gøres noget ved trivslen på apotekerne. Og at det er noget, vi alle må tage et ansvar for. Derfor takkede jeg 'ja' til tilbuddet om samtalepakken. Jeg stod også et sted, hvor jeg, som mange andre apotekere, følte mig presset efter hele corona-kaosset, så jeg havde også brug for at se på min egen trivsel," siger Rinette Rohde, som er apoteker på Vejgaard Apotek i Aalborg med to tilhørende filialer.

Hjælp til omstruktureringer

Igennem samtaleforløbet fik hun blandt andet hjælp til at lave omstruktureringer i sin ledelsesgruppe, så den kom til at fungere bedre.

"Helt konkret lavede vi en tegning på en tavle over min personalegruppe, så jeg fik et visuelt overblik over alle mine med-

arbejdere. På den måde kunne jeg bedre overskue deres forskellige kompetencer og eventuelle udfordringer, og hvordan vi kunne lave en struktur, som ville bidrage til trivslen på apoteket," fortæller hun.

Selvom det er en del af jobbeskrivelsen som apoteker, at man står med det overordnede ansvar, så er der ting, man kan gøre for at føle sig mindre alene. Når det kommer til trivsel, er det nemlig en opgave, som alle medarbejdere skal involveres i.

"Jeg kunne godt have en følelse af, at det var mig, der alene skulle sørge for, at trivslen var i top, men der hjalp Maja Frahm (psykoterapeut i CRECEA, red.) mig til at se, at det er en fælles opgave, som alle medarbejdere skal tage del i," siger Rinette Rohde.

Selvom man som apoteker er den øverste chef, er det vigtigt, at man er i stand til at uddelegere opgaver. Den del fik Rinette Rohde også arbejdet med under samtaleforløbet.

"Man skal ikke forvente, at medarbejderne er lige så engagerede i lønudbetalinger og budget, som jeg er, og sådan skal det også være. Det er et vilkår, at man som apoteker står alene med det overordnede ansvar, men jeg er blevet bedre til at uddelegere ansvarsområder, og det er vigtigt," siger Rinette Rohde.

Bevidsthed om det, der fungerer

Under samtaleforløbet fik hun vendt forskellige udfordringer, som relaterer sig til både hendes egen og personalets trivsel, men der kom også noget andet brugbart ud af forløbet. Rinette Rohde blev nemlig bevidst om, at der faktisk er mange ting, som fungerer rigtig godt på hendes apotek.

"Jeg fik en erkendelse af, at det overordnet set går godt på apoteket. Der er styr på økonomien, driften, - og i det store hele også på trivslen," siger Rinette Rohde og fortsætter:

"I forbindelse med corona kom der hele tiden en masse nye >

FAKTA

Tilbuddet om samtalepakken "Ledelse af trivsel på apoteket" fortsætter året ud.

Pakken består af tre samtaler. Til anden eller tredje samtale er det muligt at invitere ledende personale med, hvis man synes, det er relevant.

Man kan tilmelde sig via tilmeldingsblanketten, som findes på medlemsnettet.

Søg på "tilmeldingsblanket ledelse og trivsel". Her kan man også vælge, hvor i landet man ønsker at møde ind på et af CRECEA's kontorer.

tiltag og restriktioner, som vi skulle forholde os til. Der kom en form for kaos udefra, men når jeg ser tilbage, så havde vi jo egentlig styr på det basale, og vi kom igennem det. Det er vigtigt, at man husker sig selv på, at selvom der måske er kaos i en periode, så betyder det ikke, at det hele sejler. Det er vigtigt, at det ikke kommer til at overskygge alle de ting, som faktisk fungerer”.

På den måde blev samtaleforløbet også et rum, som gav plads til, at Rinette Rohde kunne give sig selv et skulderklap. Efterfølgende er hun på eget initiativ begyndt at lave en liste efter endt arbejdsdag, hvor hun vinger alle de opgaver af, som hun har nået i løbet af dagen.

”Listen viser mig, at jeg faktisk har nået en masse – betalt regninger, besvaret mails, stået i skranken osv. – selvom jeg måske føler, at jeg har haft travlt og har faret rundt fra den ene opgave til den anden. På den måde kan jeg holde fri om aftenen med god samvittighed, og så kan jeg lave en ny liste igen i morgen,” siger Rinette Rohde.

Sparringspartnere er vigtige

Under samtaleforløbet talte Rinette Rohde med Maja Frahm Oue, som er en af de fem coaches fra CRECEA, som varetager samtaleforløbene med apotekerne. Maja Frahm Oue fortæller, at det er meget forskelligt, hvordan apotekerne bruger samtaleforløbet og hvilke emner, de bringer på banen, men en af de ting, som mange af apotekerne fortæller, er, at de, som Rinette Rohde, godt kan føle sig alene i rollen som apoteker.

”Jeg har talt med flere om, hvor vigtigt det er at have nogen at sparre med, både på apoteket i form af en velfungerende ledel-

sesgruppe, TRIO eller lignende, men det kan være lige så vigtigt at få input fra andre i sektoren. Det kan være en apoteker, man tidligere har arbejdet hos, men nogle har også gavn af at være med i en netværksgruppe, hvor folk kommer fra helt andre brancher men stadig kan nikke genkendende til nogle af de samme udfordringer,” siger Maja Frahm Oue, som er uddannet socialrådgiver og psykoterapeut.

Opdeling af MUS-samtalen

”Jeg har også talt med flere apotekere om, hvor vigtigt det er at få skabt noget struktur i forhold til trivelsamtaler, så der bliver sat tid af i kalenderen. Det er en investering, som er godt givet ud, også selvom man har travlt,” siger Maja Frahm Oue.

Hos apotekere, som har flere afdelinger, kan det være en god ideé at tænke i nye baner, når man uddelegerer ansvar, fortæller hun. For eksempel kan man lave en opdeling af MUS-samtalen, hvor souschefen tager udviklingsdelen, mens apotekerens selv tager trivselsdelen.

”På den måde får apotekeren stadig en føling med den enkelte medarbejder og dennes trivsel samtidig med, at noget af ansvaret bliver uddelegeret. Fælles for apotekerne er jo, at de har et stort ønske om skabe trivsel hos medarbejderne,” siger hun.

I en travl hverdag, hvor der måske er sygdom blandt personalet, er mange apotekere selv en stor del af den daglige drift, og derfor kan det være svært at afsætte tid til ledelsesopgaverne og egen trivsel, fortæller Maja Frahm Oue.

Apotekerne melder tilbage, at samtaleforløbet netop giver dem muligheden for at træde ud af dagligdagen, så de for en stund får tid og ro til at reflektere over ledelsesdelen. Derfor er det også en vigtig pointe, at samtalerne afholdes på en af CRECEA's lokationer og ikke på apoteket, fortæller Maja Frahm Oue.

”Det gør, at apotekeren ikke bliver forstyrret eller bliver stresset over, at der står mange kunder i kø. De får på den måde helt ro til at fokusere på vores samtale,” siger Maja Frahm Oue.

Smitter af på personalet

Rinette Rohde havde heller ikke noget i mod, at hun skulle tage turen fra Aalborg til Aarhus de tre gange, hun havde en samtale med Maja Frahm.

”Det var det hele værd. Jeg nød faktisk, at vi skulle mødes væk fra apoteket, hvor jeg ellers ville have siddet i min hvide kittel. Her kom jeg i stedet i mit almindelige tøj, som hele mennesket Rinette Rohde, og ikke kun som apotekeren,” siger Rinette Rohde.

Da hun for nyligt spurgte sit personale, om de kan mærke, at der er sket en forandring med deres chef efter forløbet, var svaret ”ja”.

”Mit personale kan godt mærke, at jeg har fået mere ro på, og at jeg har mere overskud til for eksempel at hjælpe til i skranken, når der er travlt. Det er tydeligt, at min trivsel også smitter af på deres trivsel. Jeg er stor fortaler for samtaleforløbet og vil virkelig anbefale det til andre apotekere,” siger Rinette Rohde.

Tilbuddet løber året ud, så man kan stadig nå at tilmelde sig. ●

Det er tydeligt, at min trivsel også smitter af på deres trivsel. Jeg er stor fortaler for samtaleforløbet og vil virkelig anbefale det til andre apotekere

Rinette Rohde,
apoteker på
Vejsgaard Apotek

Sæson for små snotnæser?

Ved let forkølelse kan regelmæssig brug af en mild næsespray med naturligt saltvand mindske hoste, ondt i halsen og løbende næse hos børn - og dermed reducere antallet af sygedage.*

OtriCare Barn er en isotonisk næsespray med naturligt saltvand. Med en mild stråle og en dyse lavet til små børn og babyers næser.

Den kan bruges allerede fra de er to uger gamle - så ofte der er behov for det.

Læs mere omkring vores næsesprays og andre produkter på haleonpro.dk

En næsespray
med en mild stråle
og en dyse med
beskyttelsesring
til små næser

*Påvist ved brug 3 gange dagligt over en periode på 12 uger med 390 børn i alderen 6-10 med let forkølelse eller influenza¹

1. Slapak I, Skoupá J, Strnad P, Horník P. Efficacy of isotonic nasal wash (seawater) in the treatment and prevention of rhinitis in children. Arch Otolaryngol Head Neck Surg. 2008 Jan;134(1):67-74. doi: 10.1001/archoto.2007.19. PMID: 18209140.

Udnyt BD Rowas™ nye Customer Learning Centre

Vi har lyttet til din tilbagemelding og kan nu præsentere vores nye kunderettede læringsplatform: Customer Learning Centre. Målet er at gøre det lettere for dig at bruge vores løsninger ved at give dig direkte adgang til et stort udvalg af brugervenligt uddannelsesmateriale. Ved hjælp af platformens e-læringsmoduler, instruktionsvideoer og lynvejledninger kan du fremover finde den nødvendige viden om vores lagerrobotter, når og hvor du har behov for det. Da vi ved, at tid er afgørende, har vi designet platformen, så du kan bruge den til at løse problemer og afhjælpe brugerfejl – hurtigt og effektivt.

Vi er banebrydende inden for automatisering og har i dag langt over 12.000 lagerrobotter installeret i over 60 lande. Vi har stor erfaring og ved, at det er vigtigt at yde målrettet kundeservice. Således er vores team af eksperter dedikeret til at hjælpe dig og være på forkant med vores nyskabende teknologi.

For at få adgang til Customer Learning Centre skal du blot besøge **clc.rowa.de** og logge ind med BD Rowas Single sign-on. Herefter kan du hurtigt finde eksperthjælp og udbygge din viden om vores lagerrobotter.

Lær mere om din BD Rowa™ produkter:
clc.rowa.de

Få hjælp til Customer Learning Centre via mail til:
DL-Training_Solutions@bd.com

Få hurtigt svar på brugerspørgsmål her:
<https://rowa.de/de/page/training-videos/>

Har du ikke et BD Rowa-log-in, eller har du ikke oprettet en BD Rowa™ Single sign-on-konto, skal du blot sende en e-mail til os på: **rowa.customerportal@bd.com**

Hos BD Rowa™ har vi forpligtet os til at levere værdi til vores kunder, og vi er glade for nu at kunne gøre dit arbejde lettere via Customer Learning Center.

Thomas Lacentra
Commercial Lead
MMS Rowa DRI
+45 2199 3860
thomas.lacentra@bd.com

bd.com/rowa

Folkemødet styrker samarbejdet

Apotekerforeningen er hvert år med til Folkemødet på Bornholm, hvor målet er at netværke og skabe kontakter, der fremmer det løbende samarbejde.

AF: MERETE WAGNER-HOFFMANN

Tre dage midt i juni måned bliver det ellers så fredelige Allinge på Bornholm omdannet til landets politiske centrum. Folkemødet er blevet det sted, hvor politikere, organisati-

oner, myndigheder, NGO'er og danskere fra nær og fjern mødes for at diskutere de emner, der står højt på den politiske dagsorden – herunder den sundhedspolitiske.

I år slog Folkemødet publikumsrekord med over 110.000 deltagere og bød på mere end 2.800 events fordelt på 200 scener. En af disse scener tilhører apotekerne, og 15 af de nævnte events foregik i Apoteltet.

Apotekernes telt er placeret ud for Allinge Apotek og har dermed en yderst attraktiv og synlig placering tæt på havnen og beliggende på et torv, hvor mange folkemødedeltagere passerer hver dag.

Det handler om netværk

Men hvorfor bruger Apotekerforeningen tid og kræfter på at tage på Folkemødet på Bornholm? Kan det overhovedet bruges til noget?

"Ja, i høj grad," lyder det fra Apotekerforeningens formand Jesper Gulev Larsen. Han deltager sammen med den administrerende direktør, vicedirektøren og en håndfuld af sekretariatets medarbejdere. Opgaven er at afholde en række debatter i teltet og samtidig sikre, at man får talt med og knyttet kontakt til de mange andre, der arbejder inden for, og har indflydelse på, sektoren.

"Det handler om at netværke og knytte de rette kontakter. Jeg har talt med et

TRADITIONEN TRO.

Sundhedsfaglig chef-konsulent Helle Jacobs-gaard er fast deltager på Folkemødet, og hun bruger det meste af sin tid på at tilbyde alle forbigående solcreme og rådgive om det. Det er efterhånden en hel institution, og mange folkemødedeltagere, der har været der flere gange, opsøger ligefrem apotekernes telt og Helle, da de ved, at hun er der.

Foto: Justine Hegh

DEBAT OM DOSIS. Der var bred enighed om, at flere skal have dosispakket medicin, da emnet var til debat i Apotellet på Folkemødet i juni. Her er det fra venstre sundheds- og omsorgsborgmester i København Sisse Marie Welling (SF), formand for Apotekerforeningen Jesper Gulev Larsen, medlem af regionsrådet i København Christoffer Buster Reinhardt (K) og formand for PLO's udvalg for nær sundhed Lise Høyer.

utal af personer – både i og uden for paneldebatter. Jeg har også talt med mange tilhørere til debatterne. Dertil kommer de bilaterale møder, vi arrangerer med forskellige organisationer, nu hvor vi alligevel alle er samlet i Allinge,” lyder det fra formanden, der er apotekernes faste repræsentant i debatterne.

Egne debatter og udlån

Foreningen arrangerer selv debatter om aktuelle emner; som regel sker det i samarbejde med andre organisationer. I år var der eksempelvis arrangeret en debat sammen med PLO om dosispakket medicin, med Farmakonomforeningen om medicinudfordringer i kommunerne og med LIF om muligheden for at give danskerne gratis medicin.

Desuden har Apotellet de sidste år været udlånt til andre inden for sundhedssektoren, der har afholdt debatter om relevante emner – med apotekernes logo og plakater fra sundhedskampagner som baggrund. I år blev tilbuddet blandt andre benyttet af Lægemiddelstyrelsen, Statens Serum Institut, Komiteen for Sundhedsoplysning, Lægeforeningen, Medicoindustrien, Tandlægeforeningen, Øjenforeningen m.fl.

Kontakter gør det daglige arbejde nemmere

”Alene i år har vi skabt kontakt til mindst 35 myndigheder, organisationer og institutioner, der har været i Apotellet for at debattere aktuelle sundhedspolitiske emner,” påpeger kommunikationsdirektør Lene Lund Hansen.

Hun fortæller, at samarbejdet typisk starter mange måneder før Folkemødet: ”Dermed får vi et helt andet kendskab til hinanden, og generelt bliver samarbejdet meget nemmere, når vi løbende mødes på kryds og tværs,” siger hun og slår

fast, at man ikke helt præcist kan opgøre effekten af at deltage i Folkemødet.

”Men vi vil nødtigt undvære det. Der bliver sået mange frø og skabt kontakter, som gør vores daglige arbejde nemmere. Det er svært at måle – men det er der,” slutter hun. ●

Mød folkemødeapotekeren på Farmaci.dk

På Farmaci.dk ligger en reportage fra apotekernes telt på Folkemødet i år. Her kan du også møde Gert Møller-Jensen, der beretter om, hvordan det mærkes på apoteket, når Allinge indtages af mere end 100.000 debatlystne folkemødedeltagere.

Apoteker er med til at synliggøre rygestoptilbud

Apotekerne er med til at gøre en forskel, når de oplyser borgere, som ønsker et ryge- eller nikotinstop, om Stopliniens telefoniske rådgivningstilbud. Man ved nemlig, at **succesraten stiger**, når man kombinerer rygestopmedicin med rådgivning.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

Forståelse og oprigtig interesse i at hjælpe den enkelte lige netop dér, hvor vedkommende befinder sig i sit rygestop. Det er det, man møder, når man kontakter Stopliniens telefoniske rådgivning, fortæller Nina Krogh Larsen, som er leder af Stoplinien, som er et gratis telefonisk rådgivningstilbud, som er udarbejdet i samarbejde med Sundhedsstyrelsen, til borgere, som enten er i gang med et ryge- eller nikotinstop, eller som overvejer det.

I den forbindelse spiller apotekerne en vigtig rolle ved at fortælle borgerne, at tilbuddet findes, for eksempel når en borger kommer for at købe et nikotinpræparat.

"Forskning viser, at man øger sine chancer for at blive røgfri, når man kombinerer rygestopmedicin med rådgivning, og derfor har det en stor betydning, at apotekerne er med til at gøre borgerne opmærksom på vores tilbud," fortæller Nina Krogh Larsen.

Udover at tilbyde telefonisk rådgivning til folk, som enten er i gang med eller overvejer et rygestop – og deres på-

rørende – kan Stoplinien også oplyse om og viderehenvise til de mange rygestoptilbud, som findes i kommunerne.

Behøver ikke at være afklaret

Hos Stoplinien kan man optræde anonymt, og Stoplinien er ikke interesseret i at "trække noget ned over hovedet på dem, som ringer," fortæller Nina Krogh Larsen. Det er helt op til den enkelte, hvordan man vil bruge rådgivningstilbuddet.

"Det er meget vigtigt at understrege, at man ikke behøver at have besluttet sig for et ryge- eller nikotinstop, når man ringer til os. Man kan også ringe og vende sine overvejelser med os, og sammen kan vi finde ud af, om det er det rigtige tidspunkt lige nu, eller om man hellere skal vente, og hvad der i så fald skal til, før man bliver klar til at tage beslutningen. Vi tager altid udgangspunkt i den enkeltes situation og ønsker," fortæller Nina Krogh Larsen.

Undgå at prædike

Når apotekerne skal præsentere tilbuddet, er det vigtigt, at de gør det på en imødekommande måde, fortæller Nina Krogh Larsen.

"Mange borgere har måske en idé om, at så snart der er nogle, der tilbyder dem information om rygestop, så får de en lang prædiken om, hvorfor rygning er usundt, og det fremmer ikke ligefrem motivationen. Derfor er det vigtigt, at apotekspersonalet henvender sig i en respektfuld tone, som er oplysende uden at være belærende," siger hun.

Kendskabet skal udbredes

Apotekerne skal vide, at selvom en borger måske takker nej til en pjece om rådgivningstilbud, så er det stadig vigtigt, at de bliver gjort opmærksom på tilbuddet.

Næste gang de bliver spurgt, vil de måske være mere tilbøjelige til at svare 'ja'. Det kommer meget an på, hvor man er i sit ryge- eller nikotinforløb. Men det første skridt er, at man ved, at tilbuddet eksisterer, og at det er gratis og helt uforpligtende, fortæller Nina Krogh Larsen.

Når man ringer til Stopliniens telefo-

App

Borgere, som er interesseret i rygestop, kan også have gavn af appen E-kvit, som er en digital hjælp, udviklet af Danmarks Apotekerforening, Kræftens Bekæmpelse og Sundhedsstyrelsen. Appen er gratis.

FAKTA

22%

af danskerne ryger

17%

ryger dagligt. Den andel er stabil for femte år i træk. Der er ingen markant forskel mellem mænd og kvinder

7%

er storrygere og ryger således mere end 15 cigaretter dagligt

74%

af dem, der ryger dagligt, vil gerne vil stoppe

niske rådgivning, sidder en af tilbuddets 15 rygestopuddannede rådgivere klar, og man kan ringe så mange gange, man har lyst til. Selvom henvendelserne til Stoplinien de seneste fem år har været faldende med ca. ca. 3000 henvendelser sidste år, betyder det ikke, at der ikke er et behov.

"Når hele 74 procent af dem, der ryger dagligt, har et ønske om at blive røgfrie, er det ærgerligt, at antallet af henvendelser er dalende. Og derfor er det så vigtigt, at flere får kendskab til tilbudet, og her kan apotekerne blandt andet hjælpe," siger Nina Krogh Larsen.

Flere unge henvender sig

Selvom de primære brugere af Stoplinien er voksne i alderen 40-70 år, så er der de seneste år kommet et øget antal hen-

vendelser fra unge, som ønsker at blive enten helt røg- eller nikotinfrie eller at nedsætte deres forbrug.

"Det er også helt legitimt, at man henvender sig med et ønske om at nedsætte sit forbrug af enten cigaretter eller nikotinpræparater, som for eksempel nikotinposer, uden at ville stoppe helt. Vi oplever, at især unge har et ønske om at mindske deres forbrug, så de for eksempel er nikotin- eller røgfrie, mens de er i skole, men stadig gerne vil bruge præparaterne i weekenden," siger Nina Krogh Larsen.

Stoplinien er også for pårørende, som har brug for vejledning i, hvordan de bedst støtter deres barn eller ægtefælle i et eventuelt rygestop. Desuden er Stoplinien også klar til at vejlede fagpersonale, for eksempel apotekspersonale, hvis

Fakta: Stoplinien

På sitet Stoplinien.dk kan man blandt andet teste sin motivation for rygestop, beregne sit forbrug og finde det nærmeste rygestoptilbud. Man kan også tilgå online fora, hvor man kan sparre med andre i samme situation.

Stoplinien tilbyder telefonisk rådgivning til folk, som enten er i gang med, planlægger eller overvejer et ryge- eller nikotinstop. Rådgivningen kan også bruges af pårørende eller fagpersonale, som har brug for vejledning.

Stoplinien tilbyder desuden telefoniske samtaleforløb til gravide og deres partnere. Forløbene er gratis.

de har spørgsmål i forbindelse med rygestop.

Det er muligt for apotekerne at bestille visitkort på www.stoplinien.dk, som de kan give til interesserede borgere. Stoplinien er i gang med at udvikle en ny pjece, som også bliver tilgængelig for apotekerne. ●

Sund hud kommer ikke altid af sig selv

For nogle personer er sund hud ikke noget, som er givet på forhånd.

Psoriasis er en udbredt autoimmun sygdom. I nogle tilfælde er hudsygdommen arveligt betinget, og den er kronisk. Psoriasis ses i de yderste hudlag, hvor nye hudceller dannes for hurtigt - hvilket resulterer i dannelse af små hvide og sølvlige skæl, som er karakteristisk for sygdommen. Desuden er det karakteristisk for sygdommen, at den i perioder blusser op og i perioder er i dvale.

Der findes ingen endelig kur for psoriasis, og mange berørt af hudsygdommen forsøger sig med diverse midler for at mindske udbruddene.

CANNASEN® Psoriasis Gel

CANNASEN® Psoriasis Gel er udviklet til at lindre kløe, reducere rødme, forebygge tørhed og reducere dannelsen af nye skæl. Gelen er en lindrende psoriasisbehandling med dødhavssalt, CBD, panthenol, aloe vera ekstrakt samt A- og E-vitamin.

Virkning og fordele:

- Lindring af kløe og rødme
- Opretholder fugt i huden
- Reducerer dannelse af nye skæl
- Virker lokalt gennem huden

CANNASEN® PSOR+Atopic Lotion

CANNASEN® PSOR+Atopic Lotion er til daglig pleje af psoriasis, tør og atopisk hud. Lotionen bekæmper tørhed, rødme, kløe samt følelsen af stram hud. Huden bliver blødere og dens overordnede fremtoning forbedres.

Resultater fra kliniske tests:

- 92% oplever forbedret fugtning af huden
- 91% oplever eliminering af tørhed og stram hud
- 90% oplever, at cremen beskytter mod ekstrem tørhed
- 70% oplever reduktion af kløe
- Der blev ikke påvist allergiske reaktioner eller irritation i de kliniske test - heller ikke blandt allergikere

“ Jeg døjer rigtig meget med psoriasis på hænder og albuer. Prøvede gelen og atopic lotion, og allerede indenfor en uge forsvandt min kløe og hurtigt efter, så jeg tydelige resultater.

af Bianca

CANNASEN®
SCIENCE IS IN OUR NATURE

Effektiv behandling og daglig pleje af psoriasis,
tør og atopisk hud.

Apotek varenummer: 223379
Vejl. Udsalgspris: 299,95 kr.

Apotek varenummer: 225587
Vejl. Udsalgspris 249,95 kr.

Prøv **CANNASEN® Psoriasis Gel &
CANNASEN® PSOR+Atopic Lotion**
i dag og genskab din krops naturlige balance.

CANNASEN.DK

LÆSERBREV

JEG har netop læst resultatet af den omfattende undersøgelse af medicinspild bragt i Farmaci nr. 5. Jeg synes, at det er rigtigt fint, der kommer fokus på området, som jo koster regionerne, staten – og dermed os skatteborgere – flere hundrede millioner kroner om året. For mig at se er antallet af tilbageleverede, BRUDTE pakninger ret uinteressant, da det er urealistisk, at disse kan genbruges. Der er større potentiale i at se på den enorme mængde, oftest meget dyr, medicin, som patienter får udleveret uden beregning fra sygehusafdelingerne/sygehusapotekerne – og som de ofte ender med ikke at bruge.

Sygehusapotekerne har som offentlig "virksomhed" åbenbart tilladelse (fra en anden offentlig instans: Lægemiddelstyrelsen) til at udlevere disse store mængder medicin uden etiketter. At der ikke er etiketter på, skulle jo umiddelbart gøre det lettere at genanvende ubrudte, intakte pakninger med langt udløb og uden særlige opbevaringskrav. Men så kom EU lige på banen med DMVS-koder og krav om, at udleverede pakninger ikke

Som skatteborger finder jeg det dybt forargeligt, at der på den måde bliver sløset med medicinen og dermed kroner og ører inden for det offentlige

Jesper Sevel, Apoteker,
Hjørring Løve & Hjorte apotek

kan genaktiveres efter ti dage. Med andre ord: efter ti dage kan vi bare kyle disse ofte meget dyre pakninger til kassation (destruktion). Det er da om noget medicinspild, så det batter! Som skatteborger finder jeg det dybt forargeligt, at der på den måde bliver sløset med medicinen og dermed kroner og ører inden for det offentlige – men igen: HVEM har ansvaret inden for det offentlige!?

En løsning kunne være at lade lokale apoteker udlevere sygehusmedicinen til

for eksempel en uges forbrug ad gangen mod et beskedent honorar til apoteket udenom bruttoavancen. Det vil kunne bidrage til at reducere det enorme medicinspild. Et forslag om netop det har, så vidt jeg husker, også været fremme på et tidspunkt. Hvad er der blevet af det?

Jesper Sevel
Apoteker, Hjørring Løve & Hjorte apotek

Svar fra Jesper Gulev Larsen, formand for Apotekerforeningen

TAK for din henvendelse til Farmaci og for din interesse for artiklen om undersøgelsen af indleverede medicinrester.

Undersøgelsen er gennemført som led i foreningens deltagelse i Alliancen Stop Medicinspild og designet og udført af postdoc Trine Graabæk Hansen. Målet har, som du også skriver, været at sætte fokus på området og få mere viden om, hvad der indsamles; en viden, som kan være nyttig, når der skal findes løsninger på problemet.

Vi er enige i, at det kunne være interessant at få belyst, hvor stor en del af den

medicin, som udleveres af hospitalerne i store mængder, der ender som medicinnaffald. Det var desværre ikke muligt i undersøgelsen. Det er ærgerligt, for indtrykket er, at de store mængder medicin, der udleveres vederlagsfrit, ofte i store mængder ad gangen, giver et stort spild.

Dit forslag til en løsning, der indebærer, at apoteket udleverer mindre mængder sygehusmedicin ad gangen, har vi drøftet i den arbejdsgruppe, som foreningen netop har deltaget i om nye ydelser på apoteket (se side 10). Drøftelserne har ført til en anbefaling om, at apotekerne kan involveres mere i dette område for

at skabe større nærhed til borgerne og – forhåbentlig – mindske mængderne af udleveret medicin.

Og med de foreslåede ændringer af apotekerloven, som er i høring netop nu (omtalt i lederen på side 4), åbnes der også i lovgivningen op for vederlagsfri udlevering af medicin fra private apoteker til patienter i sygehusbehandling.

Grundlaget er med andre ord skabt for en løsning, som muligvis vil kunne bidrage til at løse en del af et stort og komplekst problem.

Produkter til kvindeligt velvære.

Kvalitetsprodukter der supplerer en varieret kost, understøtter en sund livsstil og plejer skønhed indefra.

VITABALANS

lady

CRANBERRY STRONG
Tranebær, C-vitamin
og mælkesyre bakterier
- For intim sundhed.

BIOTIN STRONG
Biotin, zink
og methionin
- Til hår og negle.

BEAUTY OMEGA-7
Sunde olier,
zink og vitaminer
- Til hud og slimhinder.

www.vitabalanslady.com/da

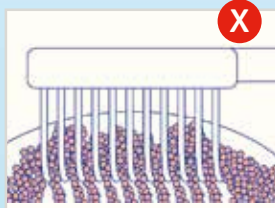
HVORFOR SKAL MAN ALTID VÆLGE EN BLØD

TANDBØRSTE

CURAPROX

CURAPROX tandbørster har mellem 1560-12460 børstehår: De fjerner effektivt plak - takket være de ekstremt tætte børstehår samt patenterede Curen fibre. Samtidig så er de skånsomme for tænder og tandkød på grund af de ultra softe børstehår.

En normal tandbørste har ca. 500-800 børstehår: En stor mængde plak bliver efterladt på tænderne mellem de enkelte børstehår.

Se instruktionsvideo

Anbefales af

SWISS PREMIUM ORAL CARE

Jubilæumsfondens lejligheder

Vidste du at Danmarks Apotekerforenings Jubilæumsfond ejer tre ejendomme på Frederiksberg?

Som apoteker kan du og din familie blive skrevet op på ventelisten. Det koster 500 kr. pr. år.

Gå ind på medlemsnettet under 'medlemstilbud' og udfyld formularen.

Hvis du ikke har adgang til medlemsnettet, kan du gå på Apotekerforeningen.dk og gå ind på 'om os' og derefter 'Jubilæumsfonden' og der udfylde formularen.

Mod søsyge og køresyge

Postafen er en receptfri tablet mod køresyge til voksne, og børn fra 12 år. Udmærket at have med på rejsen eller ferien.

Det aktive stof meclozin, et antihistamin, dæmper de funktioner i det indre øre der har med balancen at gøre, og har på denne måde effekt mod utilpashed og opkastninger. Virkningstiden er ca. 12 timer. **Tabletten tages 1 time før afrejsen sammen med et måltid, vand eller andre alkoholfri drikkevarer.**

God rejsen!

Postafen
Receptfri tablet mod transportsyge

Postafen® 25 mg tabletter (meclozinhydrochlorid). **Indikationer:** Allergiske sygdomme, især urticaria, høfeber og allergisk rhinit. **Transportsyge:** Voksne og unge over 12 år: 1–2 tabletter (25–50 mg) daglig. **Dosering:** Allergiske sygdomme: Voksne og unge over 12 år: 1–2 tabletter (25–50 mg) 1–2 timer før afrejse. **Kontraindikationer:** Søvnapnø. Overfølsomhed over for det aktive stof eller over for et eller flere af hjælpestofferne eller piperazinderivater. Patienter med leverinsufficiens. **Særlige advarsler og forsigtighedsregler vedrørende brugen:** Hvis du har: forhøjet tryk i øjet, vandladningsbesvær eller forsnævring af blærehalsen, pylorostenose, nedsat bevægelighed af tarmen, myasthenia gravis, demens, vejtrækningsbesvær eller tendens til krampes. Hvis du er ældre. **Graviditet og amning:** Postafen bør ikke anvendes under graviditet, medmindre det er klart nødvendigt. Bør ikke anvendes i ammeperioden, da det formentlig udskilles i modermælk. **Trafik- og arbejdssikkerhed:** Postafen kan især ved starten af behandlingen og ved øgning af dosis, påvirke evnen til at føre motorkøretøj eller betjene maskiner i væsentlig grad. **Bivirkninger:** Mere end 10 % af de behandlede patienter kan forvente at få bivirkninger. De almindeligste bivirkninger er døsighed, sedation, træthed og svækkelse. **Pakninger:** 10, 20, og 100 tabletter. **Priser:** Dagsaktuel pris findes på Medicinpriser.dk. **Udlevering:** Håndkøb - apoteksforbeholdt. Må kun udleveres til personer over 18 år. Dette er uddrag fra produktresumé dateret 4 april 2022, www.produktresume.dk. CampusPharma AB Karl Gustavsgatan 1A, 411 25 Göteborg Sverige. Tel +46 31 20 50 20. www.campuspharma.se. **www.postafen.dk**

**LACTO
SEVEN®**

Mælkesyrebakterier tilsat D-vitamin

Unik
KOMBINATION

- ✓ 7 nøje udvalgte naturlige mælkesyrebakteriestammer
- ✓ Med D-vitamin, der bidrager til et normal immunforsvar
- ✓ Beskyttede mælkesyrebakterier, der når tarmene i live

Læs mere på
Lactoseven.com
/da

Lacto Seven produkterne er velegnede til hele familien.
Tabletterne kan tages dagligt eller over en periode.

www.lactoseven.com/da

LACTOSE
FREE

GLUTEN
FREE

Vitabalans

MADE IN
FINLAND

Apoteker kan være med til at forebygge fald hos ældre borgere

Borgerne er positive over for apotekernes involvering i faldforebyggende tiltag, viser et hollandsk studie.

APOTEKERNE KAN VÆRE MED til at forebygge fald hos ældre borgere ved at tilbyde en faldforebyggende ydelse. Et hollandsk studie har undersøgt borgernes oplevelse af ydelsen, som er blevet afprøvet på en række hollandske apoteker. Ydelsen består dels af en faldrisikoscreening samt efter-

følgende rådgivning og medicingennemgang.

Studiet, som blev lavet sideløbende med et implementeringsstudie, hvor man afprøvede ydelsen på 10 hollandske apoteker, viste, at borgerne var positivt stemte over for ydelsen.

Det var et kriterie, at deltagerne i undersøgelsen alle var over 70 år og var i behandling med mindst fem forskellige lægemidler, hvoraf mindst ét lægemiddel øgede risikoen for fald. I forbindelse med ydelsen blev borgerne først screenet i forhold til, om de var i risikogruppen for fald. Herefter modtog de rådgivning i forhold til, hvad de selv kunne gøre for at forhindre fremtidige fald; herunder forslag til livsstilsændringer. Til sidst blev de tilbudt en medicingennemgang for at afdække, om der var lægemidler, som skulle seponeres, eller hvor dosis skulle ændres.

91 borgere deltog i studiet og modtog rådgivning om at forhindre fald, og efterfølgende blev 87 af dem interviewet gennem semistrukturerede interviews. Interviewene foregik en måned efter, at de havde modtaget ydelsen. De interviewede havde en medianalder på 78 år.

Nogen gav i interviewene udtryk for, at ydelsen øgede deres bevidsthed om faldforebyggelse. De borgere, som fik forslag til justering eller seponering af lægemidler, var positivt stemte over for rådgivningen, mens andre oplevede tryk i at få bekræftet, at deres medicinforbrug var passende. Kun få af de medvirkende gav udtryk for, at de var motiverede til at ændre deres livsstil i forhold til den rådgivning, de fik. Mange var dog positivt stemte over for ydelsen og værdsatte kontakten med apotekspersonalet. ●

Model understøtter sundhedsfremmende interventioner på apoteket

Modellen HealthEir kan hjælpe med at overvinde barrierer i forbindelse med sundhedsfremmende interventioner på apoteket, viser et irsk studie.

NÅR APOTEKERNE TILBYDER korte interventioner til borgerne i forbindelse med livsstilsændringer, er de med til at fremme folkesundheden. Mange borgere kommer hyppigt på apoteket, og derfor er det både oplagt og omkostningseffektivt, at interventionerne foregår her.

Den korte intervention er defineret som en "kort, struktureret, adfærdssædrende samtale", som ofte tager udgangspunkt i "5As"-modellen (ask, advice, assess, assist, arrange). Den korte intervention afsluttes derfor ofte med, at apoteksmedarbejderen henviser videre til et relevant tilbud, som kan understøtte borgeren i forhold til den konkrete livsstilsændring.

Nu viser et irsk studie, at man i forbindelse med den korte intervention kan drage nytte af modellen HealthEir. HealthEir er en hybridmodel, som består af digitale, analoge og kommunikative redskaber, som er designet til at understøtte de sundhedsfremmende interventioner på apoteket.

I studiet deltog 15 farmaceuter og 12 borgere, og man undersøgte dels brugervenligheden og dels velviljen i forhold til at bruge værktøjet. Førstnævnte blev undersøgt gennem en brugervenlighedstest, hvor deltagerne blev bedt om at "tænke højt", mens sidstnævnte blev undersøgt gennem semistrukturerede interviews med deltagerne.

Studiet konkluderer, at modellen kan være med til at overvinde nogle af barriererne for at tilbyde korte interventioner på apoteket. Man fandt, at modellen både var brugervenlig, og at der var høj accept blandt deltagerne i forhold til at bruge modellen. Desuden blev der kun fundet mindre elementer, som skulle ændres for at optimere digitale elementer i modellen. ●

Gemmeke, M.; et al., Patients' experience with a community pharmacy fall prevention service, Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy, vol. 9, March 2023

Sweeney, F.F.; et al., A blended model to support brief interventions in primary care: A qualitative study of usability and acceptability of HealthEir in community pharmacy, Research in Social and Administrative Pharmacy, vol.19, Issue 5, pages 807-820, May 2023

Levothyroxin

AF: AUGUST HOMBURG OG STINE FABRICIUS

Kort og godt

Levothyroxin er et syntetisk fremstillet stofskiftehormon (thyroxin (T4)), der gives ved for lavt stofskifte og ved visse former for struma (forstørret skjoldbruskkirtel). Behandlingen sikrer, at koncentrationen af stofskiftehormon i blodet stabiliseres. Levothyroxin er en form for skjoldbruskkirtelhormon (thyroxin (T4)), der er identisk med det hormon, som kroppen naturligt producerer.

Hvad er stofskifte?

Stofskiftehormonerne regulerer kroppens stofskifte – dvs. at hormonerne sørger for normal vækst og knogleudvikling, samt at kroppens celler fungerer optimalt. De dannes i skjoldbruskkirtlen og er jodholdige. Skjoldbruskkirtlens funktion reguleres af hormonet thyroidea – et stimulerende hormon (TSH), som udskilles af hypofysen (en kirtel i hjernen). Via blodet transporteres TSH til skjoldbruskkirtlen, hvor det binder sig og stimulerer de celler, der danner stofskiftehormonerne. Men hvis man har for lavt stofskifte, er det ikke muligt at producere stofskiftehormonerne.

Mere medicin til gravide

Ved graviditet er det meget vigtigt at få levothyroxin i den helt rigtige dosis, da underbehandling af lavt stofskifte, inden fostret selv har dannet en skjoldbruskkirtel, kan påvirke fostrets udvikling. Derfor er det vigtigt at få taget en blodprøve for at vurdere, hvilken dosis man skal have – både ved planlagt graviditet eller så snart, graviditeten opda- ges. Ofte skal dosis øges med ca. 25 procent allerede først i graviditeten.

Får hjælp fra får

Omkring år 1892 blev en irsk praktiserende læge bedt om at tilse en kvinde med for lavt stofskifte, der var lige ved at dø, og hvor familien var klar over, at der ikke fandtes behandling. Lægen havde dog lige i British Medical Journal læst om en ny behandling af for lavt stofskifte og skaffede derfor straks skjoldbruskkirtler fra får. Efter anvisningerne i artiklerne lavede han en substans, som han gav patienten, hvorefter hun hurtigt kom i bedring og senere blev fuldstændig rask.

Livslang behandling

Ofte er symptomerne på for lavt stofskifte blandt andet, at man bliver træt, tager på i vægt og er kuldeskær. Behandlingen består i at erstatte manglen på T4 fra skjoldbruskkirtlen med levothyroxin. Da skjoldbruskkirtlen ikke længere selv kan producere stofskiftehormon, er behandlingen livslang – medmindre sygdommen er forbigående og fx skyldes graviditet. Men heldigvis behandles de fleste – over 90 procent – succesfuldt med T4-præparater.

Tørret skjoldbruskkirtel

Lægerne Hart og MacLagan lavede et review over brugen af thyroxin (mere specifikt levothyroxin) i 1950 – som var lægemidlet nyt. Lægemidlet havde været tilgængeligt siden 1930'erne, men det havde ikke opnået bred accept på trods af dets åbenlyse gode virkning. Faktisk blev tørret skjoldbruskkirtel ofte anvendt i mange år, og så sent som i 1978 følte førende britiske endokrinologer sig nødsaget til at advare mod dets brug. Alligevel bliver det stadig markedsført nogle steder i dag – fx i USA.

”Jeg håber, at fællesskabet i apotekssektoren kan styrkes endnu mere ”

BARIS ATALAY har drømt om at arbejde på et apotek siden sine helt unge dage, og nu er drømmen om at blive apoteker gået i opfyldelse, da han pr. 1. juni 2023 overtog Ringsted Apotek.

Hvornår fandt du ud af, at du gerne ville være apoteker?

Jeg har faktisk drømt om at arbejde på et apotek, siden jeg gik i folkeskolen. Dengang var jeg ikke bekendt med, hvilken uddannelse det krævede, men med tiden igennem uddannelsespyramiden fik jeg sporet mig ind på rette kurs. For fem år siden besluttede jeg mig for, at jeg gerne ville være apoteker, og jeg begyndte at søge bevillinger. Flere bevillinger var i spil, men jeg søgte kun de bevillinger, hvor jeg har kunnet se mig selv gå hjertet ind i det. Det kan jeg her.

Hvilken erfaring kan du tage med fra dine tidligere jobs?

Jeg har tidligere været souschef på apoteker af forskellige størrelser i indre by og på vestegnen. Jeg har både arbejdet på apoteker med 40 medarbejdere og apoteker med 12 medarbejdere, så jeg har erfaring med at navigere i både større og mindre personalegrupper.

Hvad kommer du til at sætte særligt fokus på?

Mit helt store fokus bliver at skabe en god personalegruppe, som trives, og som føler sig anerkendt. Personalet er den vigtigste forudsætning for at kunne drive et apotek, og jeg glæder mig til, at vi i fællesskab skal lave sætte en ny retning med rette visioner for apoteket. Vi kommer nok til at gøre nogle ting anderledes, men jeg vil gøre meget ud af at lytte til personalet, så vi sammen kan skabe et nyt ”plejer”.

Hvilke udviklingspotentialer ser du på Ringsted Apotek?

Jeg vil gerne have, at Ringsted Apotek bliver kendt i bybilledet, og jeg vil gerne arbejde for, at vi får et godt samarbejde med kommunen og får vist, hvordan vi som apotek kan støtte op om borgernes sundhed gennem vores forskellige sundhedsydelser. I den forbindelse ser jeg også, at der er et potentiale i at kunne lave et tværfagligt samarbejde med de omkringliggende apoteker i nærområderne. Jeg håber, at fællesskabet i apotekssektoren kan styrkes endnu mere, så vi ikke ser hinanden som konkurrenter men udnytter de muligheder, der er i at skabe fokus på ”mærket” apoteket som en vigtig instans og som en del af sundhedsvæsenet, som kan levere ydelser til kommunen. For eksempel i form af un-

Personalet er den vigtigste forudsætning for at kunne drive et apotek, og jeg glæder mig til, at vi i fællesskab skal lave nye visioner for apoteket.

dervisning.

Kan du sætte ord på din første tid som apoteker?

Jeg så faktisk en del frem til at møde mine nye medarbejdere og lære dem at kende. Det er gået forrygende, og vi har kunnet drage en del nytte af hinandens kompetencer de sidste par måneder. Jeg går meget op i at skabe gode relationer til mine omgivelser. Dette har været et givtigt omdrejningspunkt for mit virke på Ringsted Apotek siden 1. juni. Derudover har det at komme til en by, som kan drage paralleller til den gode gamle tv-serie Matador, været nostalgisk, og jeg har fået den bedste modtagelse af borgerne i Ringsted. Det er daglig kost at blive ønsket velkommen til byen. ●

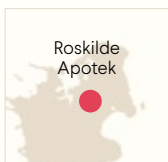

CV: Baris Atalay

2023: Apoteker på Ringsted Apotek
2023: Souschef og stedfortræder, Holte Apotek
2019: Concerns souschef, Hundige Apotek
2014: Concerns souschef, Vanløse Løve Apotek
2012: Souschef, Grøndalsapoteket i Vanløse

2011: Ekstern censor, Pharmakon
2008: Ledende apoteksfarmaceut, Apoteket Jernbane Allé i Vanløse
2008: Cand. Pharm.
 Københavns Universitet
 Født 1982

"Siden jeg var farmakonomelev, har jeg drømt om at blive apoteker"

THOMAS KENNETH NIELSEN-ISAAXEN

har haft mange hatte på, både indenfor apotekssektoren og udenfor. Han har både arbejdet som farmakonom, farmaceut og underviser på Pharmakon, og senest i medicinalindustrien. De mangeartede erfaringer ser han frem til at bruge som ny apoteker på Roskilde Dom Apotek, som han overtog 1. juli 2023.

Hvorfor søgte du bevillingen?
Siden jeg var farmakonomelev, har jeg drømt om at blive apoteker, og Roskilde Dom Apotek har ligget på min top 5 over apoteker, som jeg kunne se mig selv på. Så selvom jeg var rigtig glad for mit tidligere job i Ferring Pharmaceuticals, blev jeg nødt til at undersøge det nærmere, da bevillingen blev ledig i Roskilde.

Hvornår fandt du ud af, at du gerne ville være apoteker?

Allerede mens jeg var under uddannelse til farmakonom, syntes jeg, at rollen som apoteker virkede interessant, og det var også derfor, jeg valgte at læse videre til farmaceut.

Hvad er det første, du vil gøre som ny apoteker?

I de første 100 dage vil jeg fokusere på at lære både personale og kunder at kende. Jeg vil gøre mig umage i forhold til at få en forståelse for apoteket og for personalet og få skabt nogle tillidsfulde relationer. Først herefter kommer jeg til at sætte nye tiltag i værk. Jeg interesserer mig for

ledelsesaspektet og forretningsaspektet, og jeg har masser af visioner og idéer for apotekets fremtid, men det er vigtigt, at jeg først lærer apoteket at kende.

Hvordan kommer du til at bruge din tidligere erfaringer på Roskilde Dom Apotek?

Selve overtagelsesfasen har forløbet noget hurtigere end normalt, da den tidligere apoteker fik frataget bevillingen. Det, der normalt tager 3-6 måneder, har i dette tilfælde taget ca. 4 uger, så derfor har der været turbo på. Men lige i den forbindelse har jeg faktisk kunnet bruge mine erfaringer fra Lægemiddelstyrelsen, hvor jeg har arbejdet med krisehåndtering i forbindelse med COVID-19. Her arbejdede vi også under pres i forhold til at registrere bivirkninger fra vaccinerne, så det er ikke uvant for mig at finde løsninger under tidspres.

Hvilke udviklingspotentialer ser du på Roskilde Dom Apotek?

Jeg kommer til at sætte fokus på sundhedsydelse, og på sigt har jeg også et stort ønske om at kunne indgå et samarbejde med Roskilde Sygehus i forhold til at løse udfordringerne med sektorovergange. Det kunne være rigtig interessant. Jeg vil også gerne samarbejde med kommunen i forhold til undervisning i medicinbåndtering m.m. Jeg har selv en stor passion for undervisningsområdet og har tidligere undervist på Pharmakon, så det ville også være rigtig interessant. Men først og fremmest skal jeg lære apoteket og kunderne at kende for at finde ud af, hvilke tiltag der er relevante, og hvordan de bedst implementeres. ●

CV: Thomas Kenneth Nielsen-Isaksen

- 2023:** Roskilde Dom Apotek
- 2022:** Director for PV Operations i Ferring Pharmaceuticals – IPC
- 2019:** Chefkonsulent og teamleder for PV-System Service Management og beredskab for håndtering af COVID-19 bivirkningsindberetninger i sektionen for national lægemiddelovervågning i Lægemiddelstyrelsen
- 2015:** Souschef for koncernen Hundige apotek inkl. filialerne Ishøj Apotek og Plusapoteket Waves
- 2013:** Uddannelseskonsulent, Pharmakon
- 2013:** Cand. Pharm., Københavns Universitet
- 2007:** Farmakonom, Herlev Apotek og Pharmakon
- Født i 1984

Jeg kommer til at sætte fokus på sundhedsydelse, og på sigt har jeg også et stort ønske om at kunne indgå et samarbejde med Roskilde Sygehus i forhold til at løse udfordringerne med sektorovergange

Redigeret af

AUGUST HOMBURG

UDNÆVNELSE

Christian Hougaard har fået bevilling til at drive **Vildbjerg Apotek**. Han overtager efter apoteker Nis Fink Jepsen, der går på pension. Christian Hougaard kommer fra en stilling som souschef på Viborg Svane Apotek.

LUKNING

Randers Jernbane Apotek, som drives af apoteker **Jeanette Abel**, har lukket **Glarbjerg Apoteks-udsalg**. Jeanette Abel har udover hovedapoteket filialerne Apoteket Thors Bakke og Langå Apotek.

UDNÆVNELSE

Jeppe Madsen har fået bevilling til at drive **Uldum Apotek**. Jeppe Madsen har tidligere været souschef på Uldum apotek samt på Skjern Apotek og Fredericia Løve Apotek.

UDNÆVNELSE

Nanna Stauner har fået bevilling til at drive **Nyborg Apotek**. Hun overtager efter apoteker Tove Drikkjær, som går på pension. Nanna Stauner kommer fra en stilling som souschef på Korsør Apotek.

OPGIVELSE AF BEVILLING

Apoteker **Per Wisbech** har fået tilladelse til at opgive sin bevilling til **Svendborg Sct. Nicolai Apotek** fra udgangen af januar 2024. Til apoteket hører filialerne Vester-Skerninge Apotek og Sct. Nicolai Apotek Vest.

FLYTNING

Tønder Løve Apotek flyttede den 19. august 2023 fra byens gågade på adressen Storegade 28 til en ny adresse ved Kvickly på Plantagevej 40 i Tønder. Apoteket drives af **Helle Abildgaard Rasmussen**.

GLARBJERG

VILDBJERG

ULDUM

NYBORG

SVENDBORG

TØNDER

LUKNING OG NY FILIAL

Næstved Løve Apotek ved apoteker **Jacob Hjelme** har lukket **Fensmark Apoteksudsalg**. Jacob Hjelme driver fortsat filialerne Slagelse Løve Apotek og Næstved Storcenter Apotek og åbner ny filial, **Fensmark Løve Apotek**, pr. 1. september 2023. Indtil Fensmark Løve Apotek er klar i SuperBrugsen i Fensmark, Næstvedvej 2 i Holmegaard, er der åbnet medicinudleveringssted på samme adresse.

FLYTNING

Hillerød Frederiksborg Apotek ved apoteker **Heidi Eirheim** er flyttet til adressen Slotsarkaderne 122 i Hillerød. Heidi Eirheim driver desuden Hillerød Krone Apotek og de tilknyttede filialer Ullevød Apotek og Hillerød Øst Apotek.

LEDIG BEVILLING

Humblebæk Apotek, som drives af apoteker **Lars Arboe Harild**, har pr. 1. juni 2023 skiftet navn til Espergærde Apotek. Bevillingen til at drive Espergærde Apotek er ledig pr. 1. december 2023. Ansøgningsfristen er overskredet.

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **København Linde Apoteket** er ledig pr. 1. januar 2024. Apoteket drives i dag af apoteker **Ilja Maria Søndergaard**. Ansøgningsfristen er overskredet.

OVERTAGELSE

Pr. 1. juli 2023 overtog Kastrup Apotek, som drives af apoteker **Mikkel Rostgaard Jørgensen**, filialen **Amager Strand Apotek** fra København Amagerbro Apotek, som drives af apoteker Alexander Wiberg-Hansen.

ARCHIV FOR PHARMACI OG CHEMI
203. bind - 180. årgang - Nr. 6
25. august 2023

apotek

UDGIVER

Danmarks Apotekerforening
Bredgade 54
1260 København K
+ 45 33 76 76 00
farmaci@apotekerforeningen.dk

FORSIDE

Mai-Britt Amsler

REDAKTION

Ansv. redaktør: Lene Lund Hansen
Daglig redaktør: Trine Ganer

GRAFISK PRODUKTION

Layout: Esben Bregninge Design
Tryk: Stibo Complete

ANNONCESALG

Media-Partners
Hanne Kjærgaard
Tlf.: 2967 1436
hanne@media-partners.dk

MEDLEM AF

KONTROLLERET AF

KONTROLLERET OPLAG

1.131 i perioden 1. juli 2021 – 30. juni 2022

FARMACI NR. 7 - 2023 UDKOMMER

fredag den 6. oktober 2023

Prøv

mod hovedpine og migræne

Treo er en smertestillende brusetablet mod migræne og svage smerter som hovedpine, muskel- og ledsmerter, menstruationssmerter og tandpine.

- Har en smertestillende, febernedsættende og antiinflammatorisk effekt
- Indeholder koffein, som forstærker den smertestillende effekt
- Virker inden for 30 minutter
- Godkendt til behandling af migræne

Treo®, Treo Citrus® og Treo Hindbær® 500 mg acetylsalicylsyre og 50 mg koffein brusetabletter

Virkning: Mod migræne samt svage smerter **Advarsler og forsigtighedsregler:** Tag ikke Treo, hvis du er overfølsom over for indholdsstofferne, tidligere har fået allergiske symptomer eller astma ved brug af smertestillende medicin, har mavesår, tendens til blødning, svært nedsat lever- eller nyrefunktion eller dårligt hjerte. Over 65-årige skal undgå langvarig brug af acetylsalicylsyre grundet risiko for mave-tarm-blødninger. Brug af hovedpinetabletter i mere end 10 dage om måneden i mere end 3 måneder kan gøre din hovedpine værre og hyppigere. Treo, Treo Citrus og Treo Hindbær har højt indhold af natrium. Treo Citrus og Treo Hindbær indeholder sojalecithin (E322) og glukose. Treo Hindbær indeholder sorbitol. **Graviditet:** Tag ikke Treo i de sidste 3 måneder før forventet fødsel. Tag kun Treo i de første 6 måneder efter aftale med lægen. **Bivirkninger:** Almindelige: hurtig puls, øget blødningstendens, rysten, søvnløshed, uro, mave-/tarmgener som fx blødning, kvalme, opkastning, diarré, halsbrand. Ikke almindelige: mave-/tarmsår, overfølsomhedsreaktioner (nældefeber, snue). Sjældne: Vejrtrækningsbesvær og astmalignende anfald. Forstyrrelser i nyrefunktionen. Ikke kendt frekvens: Reyes syndrom hos børn. **Dosering:** Voksne: 1-2 brusetabletter opløst i vand 1-4 gange daglig. Børn: Bør ikke bruges af børn under 15 år uden lægens anvisning og må ikke bruges af børn og unge med feber. **Pakninger:** 10 stk. ikke apoteksforbeholdt og 20 stk. apoteksforbeholdt. Må ikke udleveres til personer under 18 år. **Læs indlægssedlen grundigt inden brug.** 11/2021. Viatris ApS, Borupvang 1, 2750 Ballerup, tlf. 28116932, infodk@viatris.com. TREO-2022-0007

POST

PP

DANMARK

Magasinpost SMP
46446

